

HOBIMESINIKU

AASTARING

4.õppepäev

Jaak Riis

Marje Riis

3. september 2011

MESILASPEREDE TALVEKS ETTEVALMISTAMINE

- Lamavtarus
- Pere tugevus
 - 8-9 raamil talvituv – tugev pere
 - 7-8 raamil talvituv – keskmise tugevusega pere
 - 6 ja vähem raamil talvituv – nõrk pere
- Korpustarus
 - Talvitub eesti raamil ühes korpuses
 - Langstroti raamil ka kahes korpuses
- NB! Kärjetänavad peavad olema mesilastega kaetud

MESILASPEREDE TALVEKS ETTEVALMISTAMINE

Ventilatsioon

- Lennuava laius – iga kärje kohta 0,5-1 cm
- Vahelauad (otsalauad) peavad tarupõhjast vähemalt 1cm kõrgemal olema
- Korpustaru põhjas on ventilatsiooni jaoks võrguga kaetud “auk” või “augud”
- Korpustaru lennuava on kõrgem ja laiem
- Kattematid (kattepadjad)
 - Küljematid peaks taru põhjalt olema vähemalt 1cm kõrgemal
 - Mattide materjal peab niiskust läbi laskma
 - Mattide paksus 5-10cm
- Pere pealt võetakse ära kiled ja ajalehematid

MESILASPEREDE TALVEKS ETTEVALMISTAMINE

Ventilatsioon

- Lamavtarudes võiks pöörata 1-3 äärmist vaheliistu kitsama külje peale
- Lennulauad pöörata talveasendisse või asetada lennuava ette tuuletõke
- NB! Itaalia (kollane) mesilasrass vajab talvitumiseks suuremat ventilatsiooni

Talvitumise asukoht

- Kaitstud põhja- ja idatuulte eest

Sügisene puhastuslend

- Aeg – harilikult oktoobri teisel poolel
- Puhastuslennu soodustamiseks peaksid pered asetsema päikese käes

NB! Kaitsta peresid hiirte eest!

MESILASTE KAHJURID

- Suur kärjekoi (kärjeleedik)
- Väike kärjekoi (toruhaue)
- Suiralest (kärjehoidlas)
- Nahanäkk, kõrvahark
- Tarumardikas*
- Sipelgad (mullamurelane, kuklased)
- Herilane ja vapsik
- Hiired
- Rähn, tihane
- Nugis
- Karu

VAHA SULATAMINE

- Vaha sulatamisel kasutatavad materjalid
 - sobivad need materjalid, mis ei reageeri mee ja vahaga: puu, email, roostevaba, (ka alumiinium)
 - Ei sobi: vask, raud, malm, tsink
- Pikaajalisel kuumutamisel värvub vaha
 - Vasknõus – rohelisteks
 - Malm ja raudnõus – punaseks
 - Tsinknõus - halliks

VAHA SULATAMINE

Vaha toormass

- Vahasisaldus kuni 90%
 - Mee kaanetis
 - Haudme all mitteolnud kärjed
 - Heledad kärjed
- Vahasisaldus 60-70%
 - Keskmise tumedusega kärjed
 - Vähese taruvaigu sisaldusega vahakraaped
- Vahasisaldus 40-50%
 - Tumedad kärjed
 - Suure taruvaigu sisaldusega vahakraaped

VAHA SULATAMISEL TEKKIVAD OHUD

- Vee emulsioon vahas
 - Emulgaator - mesi ja suir
- Vaha emulsioon vees
 - karedas vees sisalduvad Ca ioonid
- Ohtude vältimiseks
 - Enne sulatamist leotada pehmes vees
 - pressimisel kasutada sulatamiseks suurt vee kogust
 - Vaha sulatada pehme veega – lume-, vihma- ja järvevesi

VARROATOOS

- Tekitaja Läänemaailma mesilastõugudel *Varroa destructor*
- Toitub haudme ja täiskasvanud mesilase hemolümfist
- Eelistab lesehaudet, sest kinnishaudme periood on pikem
- Põhjustab:
 - Mesilase kehakaalu alanemist 10-15%
 - Koorunud mesilase hemolümf (vere) valgusisalduse ja koguse alanemist 15-50%
 - Mesilaste eluea lühenemist kuni poole võrra ja seega mesilaspere nõrgenemist
 - Häirib mesilaspere heaolu
 - Suurendab vastuvõtlikkust nakkushaigustele, eriti viirushaigustele, sest
- kannab edasi viirusi, mis põhjustavad mesilastel väärarenguid ja suurendavad täiskasvanud mesilaste ja haudme suremust

VARROATOOS

○ Isaslest

- Valged 0,97 mm pikad ja 0,93 mm laiad
- Elavad **ainult** haudmekaanelise all
- Areng kestab 5 ja 6 päeva
- Peale emaslesta viljastamist surevad
- Täiskasvanud ei toitu
- Ei talvitu ületalve

○ Emaslest

- Tumepruunid 1,1 mm pikad ja 1,7 mm laiad
- Elavad haudmekaanelise all ja täiskasvanud mesilastel
- Areng, paarumine ja paljunemine toimub haudmekaanelise all
- Areng kestab 6 ja 7 päeva
- Üks muneb 4-6 muna
- Esimesest viljastamata munast areneb isaslest
- Suvel elab 2-3 kuud, talvel 5-8 kuud
- Talvituvad mesilaste tagakeha loogete vahel
- Toituvad vagla ja mesilase hemolümfist
- Ilma mesilase ja haudmeta elab kuni 5 päeva

Varroalest viirushaiguste kandjana

Viirused tabandavad mesilasi lesta puremishaavade kaudu!!!

- **Deformeerunud tiibade viirus (DWV)**
- **Kroonilise paralüüsi viirus (CPV)** – “must taud” – mesilased karvutud, ründavad näkitsevalt teisi mesilasi ja näivad seetõttu röövlitena, mesilased kobarduvad taru ette või maha rohule, lennuvõimetud, pered hukuvad suve lõpul
- **Ägeda paralüüsi viirus (APV)** – kahjustab täiskasvanud mesilasi ja hauet, mesilased surevad 5 päeva jooksul
- **Kašmiiri viirus (KBV)** – eelmisest ägedam, tapab mesilase ja haudme 3 päeva jooksul – haudmel suve lõpul pseudomädanikuna
- **Aeglase paralüüsi viirus (SPV)** – täiskasvanud mesilaste haigus, põhjustab surma 12 päeva jooksul
- **Häguste tiibade viirus CWV)** – viirus levib õhu kaudu õhutorude epiteelrakkudesse – mesilase eluiga lüheneb, pered nõrgenevad ja nad hukuvad
- Ilma otsese varroalesta seoseta viirused 6tk:
- 3 viirust koos nosematoosiga + 1 aeglaselt arenev viirus talvitumisel (koos amööbi *Malpighamoeba mellificae`ga*) + 1 praegu elitud ainult Ameerikas (ABV), mis tapab mesilase 15-25 päeva jooksul + kotthae - (SBV) (vt lk. 8, Varroatoosi brožüür, 2010)

VARROATOOS

- Kõik mesilaspered on nakatunud !
- 100%- list ravi ei ole !
- Nakatusastme kindlaksmääramine
 - Nõrk – haudmel lesti ei näe, tarupõhjal, vahelaua ja taruseinte vahel üksikud lestad
 - Keskmise ja tugev – üksikutel mesilastel lestad
- Raviaeg oleneb nakatusastmest, kõige efektiivsem haudmeta perioodil (kuid mitte talvel !)
- Aktiivsel korjeperioodil tavaperesid ei ravita
- Mesinduslikud võtted – lesehaudme kõrvaldamine

Mõnusat talvitumist

Kohtumiseni aprillis 2012

Jaak ja Marje

